

Karin Topsø Larsen, Rikke Brandt Broegaard og
Lene Havtorn Larsen

Translokalt engagement i landdistrikterne: Den mobile elites nye legeplads?

Denne artikel tager udgangspunkt i tidens stigende translokale tendenser, der er karakteriseret ved øget mobilitet og multiple stedsidentiteter. Udviklingen opbløder dikotomien mellem beboere og besøgende i de danske landdistrikter. Artiklen fokuserer på de deltidsbeboere, der engagerer sig aktivt i lokale udviklingsprojekter f.eks. som investorer i lokale forretninger, projektledere for kulturarvs- og kulturinstitutionsprojekter, eventmagere eller aktiehavere i lokale bæredygtighedsprojekter. Der ses en flertydig påvirkning af stedernes sociologi, ligesom steds-kvaliteter, der i udgangspunktet er med til at motivere og tiltrække midlertidige aktører, påvirkes. Teoretisk bygges på en forståelse af stedsudviklingsprocesser som multiskalære, flerdimensionelle og dybt betinget af forskellige sociale aktørers differentierede kapacitet til mobilitet og stedsengagement. Empirisk er artiklen baseret på kvalitativ forskning foretaget i 2018 på fire attraktive nordiske øer. Undersøgelsens resultater peger på, at deltidsbeboerne indgår i en række translokale engagementsfællesskaber sammen med lokale kræfter, og at de motiveres af oplevede steds-kvaliteter knyttet til forestillingen om det rurale såvel som af de fællesskaber, de indgår i – eventuelt med andre ressourcestærke deltidsaktører som hovedattraktionen. De translokale fællesskaber udgør et betydeligt stedsudviklingspotentiale, men rummer samtidig et potentiale for social eksklusion, fordi de ressourcestærke sted-skabere, der rummer både fuldtids- og deltidsbeboere, kan risikere at understøtte økonomiske gentrificeringsprocesser såvel som fremme social displacement.

Søgeord: Stedsudvikling, translokalitet, landdistrikter, rural gentrificering, engagement fællesskaber

Indledning

De nordiske landdistrikter er under forandring og oplever i disse år, hvad der tilsyneladende virker som to modsatrettede demografiske udviklingsprocesser. Som en overordnet tendens fortsætter den altoverskyggende urbanisering, der blandt andet er drevet af både strukturelle og symbolske fraflytningsimperativer målrettet landdistrikternes unge (Farrugia, 2016), og som derved bidrager til den vedvarende affolkning af rurale steder (Grunfelder, Rispling, & Norlén, 2018). Samtidig oplever nogle nordiske landdistrikter en voksende midlertidig befolkning (Hall & Adi, 2019) bestående af en bred skare af udenlandske sæson-arbejdere, sommerhusejere, mere gængse turister såvel som besøgende – primært familie og venner, der er opvokset i landdistriktet, men siden fraflyttet. De midlertidige befolkningsgrupper vokser både i antal – og deres besøg i hyppighed. Måles der på menneskers bevægelser og ophold frem for på deres faste bopæl, ses en betydelig – midlertidig og pulserende – bevægelse fra urbane lokaliteter mod rurale lokaliteter, hvorfor nogle forskere er begyndt at tale om 'sæsonbefolkning' snarere end turister og fastboende (Adamiak et al., 2017). I denne urbaniserings- og mobilitetens tidsalder er det betimeligt at interessere sig for, hvilke steds- og andre kvaliteter landdistrikterne tilbyder de mennesker, der opholder sig der – og, ikke mindst, at undersøge, hvordan de midlertidige opholdsbevægelser påvirker landdistrikternes sociale strukturer og udviklingspotentialer.

Denne artikel tager udgangspunkt i en særlig gruppe blandt den midlertidige befolkning, nemlig de, som ikke alene besøger og opholder sig midlertidigt på udvalgte og attraktive steder beliggende i landdistrikterne, men som i tillæg vælger at engagere sig direkte i lokale udviklingsaktiviteter. Vi betegner denne gruppe som engagerede midlertidige beboere eller tilvalgsbeboere, idet fokus er på, at de, i forskellige grader, er aktivt engagerede i lokalområder, hvor de ikke bor fast. De er dog ikke (nødvendigvis) samme gruppe som sommerhusejerne eller på engelsk 'second homers', idet det er deres engagement i lokalområderne og ikke ejerskabet af en ejendom, der definerer dem. Geografisk fokuserer artiklen på en særlig type steder, nemlig fire attraktive nordiske øer præget af at være eftertragtede turistdestinationer. De repræsenterer en særlig type landdistrikter og tilbyder et rigt case-materiale i studiet af tilvalgsbeboeres engagement og effekterne heraf for stedernes udvikling.

Tilvalgsbeboernes engagement kan vise sig på forskellige måder, f.eks. gennem at investere i lokale entreprenørvirksomheder, at arrangere forskellige sociale, sportslige eller kulturelle begivenheder eller aktiv foreningsdeltagelse i genetablering af kulturarv eller etablering af kulturinstitutioner (Topsø Larsen et al., 2018; Broegaard et al., 2019). Tilvalgsbeboeres engagement i aktiviteter på steder, hvor de ikke bor fast, taler ind i tidens stigende translokale tendenser, der karakteriseres af øget mobilitet og flere samtidige stedstilknytninger (Adey, 2006; Brickell & Datta, 2011; Gielis, 2009). At folk er mere mo-

bile og knytter sig følelsesmæssigt til flere steder skaber grobund for multilokale og translokale sociale aktører, der ikke blot opholder sig flere steder, men indgår som medlemmer af flere lokalsamfund, danner relationer og fungerer som netværksnoder mellem steder (Gallent, 2014; Gielis, 2009; Müller & Hall, 2003; Rye, 2011).

Denne artikel bidrager til forståelsen af ruralt beliggende steders sociologi gennem et translokalt perspektiv på lokaludvikling, der fremhæver betydningen af forbindelser og relationer for lokalområdets udviklingsmuligheder, herunder også betydningen af den ulige fordeling af sådanne forbindelser, og hvilke potentielle uligheder aktivering af translokale ressourcer rummer. Artiklen formidler resultaterne fra en forskningsundersøgelse af tilvalgsbeboernes engagement i fire udvalgte rurale steder og deres udvikling. Vores forskningsspørgsmål fokuserer på, hvad der motiverer denne særlige gruppe af sociale aktører, nemlig de midlertidige beboere, til at engagere sig i steder, hvor de ikke bor fast? Hvilke oplevede stedskvaliteter, herunder fællesskaber knyttet til stedet, tilbyder de steder, de engagerer sig i? Vi undersøger også, hvilke udviklingspotentialer det translokale engagement rummer for landdistrikterne, og diskuterer, hvilke potentielle ulige sociale og geografiske dynamikker og processer vi bør være opmærksomme på.

En translokal tilgang til at forstå stedsudvikling

I den rurale sociologi er der i de sidste 10 år sket en stigende anerkendelse af, at voksende mobilitet og steds-interaktioner øger tilknytningskompleksiteten, hvor det ikke længere er meningsfuldt blot at forske i til- og fraflytningsbevægelser. Halfacree (2012) har italesat en dynamisk forståelse af tilknytning til rurale steder, hvor han understreger eksistensen af en meget bred vifte af tilknytningsformer lige fra den hyppige turist, til flergenerationsssommerhus-ejeren, til den nye udpendlende tilflytter og den mere stedfaste beboer. Af mangel på en passende måde at definere disse vidt forskelligt tilknytningsformer opererer han med opholdslængde som en indrømmet primitiv forståelsesramme. Andre (f.eks. Gallent, 2014; Huijbens, 2012; Rye & Berg, 2011) tager udgangspunkt i 'second home'-turisme og analyserer andet-hjem-ejeres tilknytningsformer og interaktion med de fastboende. Adamiak, Pitkänen og Lehtonen (2017) argumenterer for, at den øgede turisme i landdistrikter og den udbredte brug af fritidshuse også kan forstås som en form for mod-urbanisering.

Denne bevægelse af personer fra urbane mod rurale lokaliteter må samlet set forstås som en søgning efter noget ruralt (Halfacree, 2012), men præcis hvad dette er, er uklart. En dominerende tilgang peger på en række naturbaserede kvaliteter, hvor landdistrikter udgør en slags rekreative oplande til bylivet (Scott, 2010). Samtidig har en del forskning fokuseret mere endogent på social kapital i det rurale, hvor en relativt høj social kapital spiller en positiv rolle for den lokale livskvalitet og for de lokale udviklingsvilkår (Putnam, 1995; Svendsen & Svendsen, 2016). I den sammenhæng har især 'second home'-forskningen primært haft øje for de negative sociale konsekvenser, udefrakommende andet-hjem-ejere potentielt har på lokalområder i landdistrikterne (se blandt andet Müller, 2011). Der er dog også 'second home'-forskning, som fokuserer på de potentialer og ressourcer engagerede midlertidige beboere kan bidrage med (Gallent, 2014), herunder de netværk og den viden, disse grupper medbringer (Robertsson & Marjavaara, 2015) og derigennem bidrager til lokalområdernes udvikling med.

Vi argumenterer for, at en translokal og forbindelsesorienteret forståelse af landdistrikterne skal ses som indlejret i en kognitiv-kulturel kapitalisme (Boltanski & Chiapello, 2007; Scott, 2014), idet den fordrer mange af de karakteristika, der fremhæves som centrale elementer i nye narrativer om 'det rurale' (Schucksmith & Brown, 2016 p. 2-4). Det drejer sig om øget mobilitet, en global, multiskalær orientering og en økonomi, der er baseret på arbejdere med høje kulturelle kompetencer og kreative evner.

I modsætning til mere endogent orienteret forskning er vores tilgang dermed en mere geografisk åben forståelse af steder og deres befolkningsgrundlag, hvor den gængse dikotomi mellem de fuldtidsboende og de midlertidigt boende er udvisket (Milbourne, 2007; Milbourne & Kitchen, 2014). Vi forstår steder som indlejret i translokale udviklingsprocesser, formet af kapital- og

andre strømme (Greiner & Sakdapolrak, 2013; Harvey, 2005; Rockenbauch & Sakdapolrak, 2017; se også Tanvig, 2012), og ser såvel den fuldtidsboende som den midlertidige befolkning som (potentielt) både brugere og skabere af steder. Denne dynamiske stedsforståelse har øje for steders ekspanderende og kontraherende karakter, måske bedst beskrevet som, at steder har en form for irregulær puls, der understreger, at de er komponeret af mange ikke-faste elementer, hvor tilknytningen kan have både fysiske, emotionelle eller endog symbolske former (Massey, 2005).

Metode

Artiklen er baseret på et forskningsprojekt, der blev gennemført i 2018 (Topsø Larsen et al., 2018). Projektets empiriske del fokuserede på ikke-fastboende aktørers aktiviteter og de fællesskaber, de engagerede sig i på fire udvalgte case-øer, nemlig Bornholm, Samsø, Fanø og Gotland/Fårö. Analysen bygger på kvalitative interviews, der er blevet analyseret ud fra en teoriramme baseret på forskning om komplekse tilknytningsprocesser i en hyper mobil verden, krydset med 'second home'-litteratur fra en nordisk kontekst. Formålet med denne teoretiske ramme er at øge analysens sensitivitet i forhold til at forstå stedsudviklingsprocesser som multiskalære, flerdimensionelle og dybt betinget af sociale aktørers differentierede kapacitet til mobilitet og stedsengagement.

I alt er 18 interviews gennemført på de fire caseøer (fem på Bornholm, tre på Samsø, fire på Fanø og fem på Gotland, samt én ekspert uden tilknytning til en ø). Der var tre overordnede typer af interviewpersoner i undersøgelsen. Den ene type bestod af lokale myndigheder (kommuner og region), planlæggere, destinations-markedsførings-organisationer (DMO'er) og koordinatore fra de Lokale Aktionsgrupper. Den anden type var forskere med speciale i tilknytninger til små steder og øer, som samtidig kunne informere specifikt om translokale aktørers engagement på Gotland (den ene dog uden personlig tilknytning til øen). Disse to typer blev interviewet med henblik på at identificere eksempler på deltidsbeboere, der var engageret i lokale udviklingsindsatser og de fællesskaber, de indgik i, samt til vurderinger af, hvilken betydning de engagerede deltidsbeboeres aktiviteter og fællesskaber havde for lokalområdernes udviklingsmuligheder og sociale sammensætning. Den tredje informanttype bestod af engagerede deltidsbeboere, der var blevet udpeget af de to første informantgrupper. I alt blev syv engagerede midlertidige beboere interviewet. Formålet med disse interviews var at øge vores forståelse af aktørernes motivationer for at engagere sig, deres tilknytninger til stederne samt fællesskabernes indhold og strukturer.

Vores valg af fire velkendte, nærmest eksklusive turistdestinationer som cases gør, at vi relativt nemt har kunnet finde eksempler på engagerede translokale ressourcer. Vi formoder, at alle fire valgte turistdestinationer repræsenterer rurale steder med relativt flere translokale netværk og ressourcer

end gennemsnitligt i de danske landdistrikter. Vores undersøgelsesdesign begrænser os fra at vurdere, hvorvidt ressourcestærke midlertidige beboere engagerer sig tilsvarende på mindre eksklusive turistdestinationer, som f.eks. Langeland eller Lolland. På samme vis begrænser valget af øer som cases vores mulighed for at sammenligne graden og formen af translokalt engagement med 'landdistrikter' i bredeste forståelse. Vi formoder, at øer rummer nogle steds-specifikke kvaliteter, der differentierer dem fra andre landdistriktstyper, kvaliteter, der især knytter sig til afgrænsning og tilgængelighed. Øers per definition geografiske afgrænsning kan bidrage til en mere klar og synlig steds-identitet i forhold til landfaste destinationer, hvis afgrænsning kan opleves som mindre tydelig. Samtidig kan udfordret tilgængelighed til nogle mere fjernt beliggende øer skabe ulige mobilitetsmuligheder – og dermed et uligt grundlag for, hvilke sociale aktører der har tilstrækkelige ressourcer til at skabe multilokale relationer til disse steder. Begge dele kan potentielt påvirke betingelserne for udvikling af translokale fællesskaber, der er anderledes end for andre typer af landdistrikter.

Som led i analysen har vi indholdskodet vores interviews og observationer i Nvivo baseret på både prædefinerede temaer fra vores teoriramme såvel som fremspirende temaer, der opstod i forbindelse med den hermeneutiske analyseproces. Temaerne kredsede om engagementsmotivationer, både personlige såvel som motivationer knyttet til aktørernes oplevede stedskvaliteter samt om en forståelse af indholdet i de fællesskaber, aktørerne indgik i.

Translokale engagementsplatforme

De to første typer af informanter udpegede umiddelbart en række engagerede midlertidige beboere og de translokale fællesskaber, de indgår i – fællesskaber, som består af såvel engagerede fultidsboende som midlertidige aktører. Mange af de projekter, der blev udpeget som havende translokale kræfter, er højprofilindsatser, som er velkendte og generelt velansete lokalt.

De identificerede typer af fællesskaber, og vores interviews med centrale aktører fra dem, har fået os til at forstå hvert fællesskab som en *anledning* til at engagere sig. Samtidig mener vi, at fællesskaberne fungerer som organisationspraksisser, altså måder og former at organisere sig på, der tager udgangspunkt i de centrale aktørers interesser og det, der konkret motiverer deres engagement. Derfor har vi kaldt fællesskaberne for *engagementsplatforme* og forstår dem som bestående af flere centrale elementer: 1) motivationen: den grundlæggende motivation eller interesse, der driver, at man vælger at engagere sig; 2) stedet: de oplevede stedskvaliteter eller 'steds-anledninger' der fører til, at aktørerne engagerer sig i netop denne aktivitet på netop dette sted; 3) fællesskabets sociale opbygning og sammensætning: hvem er engageret i fællesskabet, og ikke mindst, hvem er ikke inkluderet i fællesskabet, og endelig 4) ressourcebidraget: de ressourcer, aktørerne bidrager med, og hvordan disse interagerer med de oplevede stedskvaliteter.

I det følgende præsenterer vi fem identificerede engagementsplatforme og deres konstituerende elementer. Da undersøgelsen var eksplorativ og har taget udgangspunkt i særligt attraktive rurale turismedestinationer, skal dette ikke ses som en endelig, udtømmende liste, men som et udgangspunkt for videre forståelse af fællesskaber og anledninger til engagement i danske land-distrikter mere bredt.

Engagementsplatform 1: Translokalt entreprenørskab baseret på lokale fødevarer. Motivationskernen i denne engagementsplatform er at være involveret i udviklingen af nye forretninger, forretningsmodeller, produkter og investeringer – primært med udgangspunkt i lokale fødevarer. Undersøgelsen fandt eksempler på disse platforme på Bornholm og Samsø, hvor entreprenante fællesskaber er opstået, båret af forretningsudvikling via translokale investeringsfællesskaber. På Bornholm har en lokal pølseproducent med et kvalitets-slagteriudsalg udviklet sin virksomhed yderligere med et multislakteri, så lokale dyr kan slagtes og forarbejdes lokalt. Dermed understøtter virksomheden Bornholms lokale kvalitetsfødevarebrand og er med til at (videre-)udvikle dette stærke brand, samtidig med at den selv hviler på det. Finansieringen af multislakteriet blev opnået gennem en bevidst strategi om at henvende sig til de økonomisk mest ressourcestærke kunder, indbefattende en multilokal gruppe af gourmetrestaurantejere, 'foodies', kendte kunstnere med tilknytning til Bornholm og lokale dyreholdere. Således er investeringsfællesskabet ikke blot motiveret af at understøtte Bornholms kvalitetsfødevarebrand, men indeholder også medlemskab af et attraktivt og eksklusivt fællesskab bestående af en elite inden for kultur- og kvalitetsfødevarer.

Engagementsplatform 2: Translokale idealistfællesskaber. Denne fællesskabstype er drevet af aktørernes engagement i at skabe samfundsforandringer. Eksemplerne relaterer sig til bæredygtigheds- og økologiske transitionsprojekter på Samsø og Bornholm, hvor rurale og naturbundne kvaliteter, som landbrugsjordsomlægning og vedvarende energiproduktion, bringer mennesker sammen. På Samsø har en lokal jordbrugsforening solgt et stort antal non-profit-aktier med det formål at opkøbe landbrug og landbrugsjord til økologisk omlægning. Dette har tre effekter: 1) fødevareproduktionen omlægges til økologisk landbrug én ejendom ad gangen, og aktiehavere bidrager derfor meget direkte til en samfundsomstilling; 2) ved at opkøbe landbrugsejendomme på aktiebasis hjælpes unge økologiske landmænd uden kapital i gang med deres virke på forpagtningsbasis; og 3) de økologiske jordbrug producerer økologiske varer, som aktieholderne kan købe, både når de er på Samsø og ved deres faste bopæl. Disse effekter driver aktørernes engagement, hvoraf en stor andel er deltidsbeboere på øen, eller 'fritids-samsinge' som de kaldes lokalt. På samme vis sælger Samsø Energiakademi vindmøllepark-aktier til både fuldtids- og deltidsbeboere. Begge projekter er indlejret i Samsøs transition til og brand som 100 % bæredygtig ø. De midler-

tidige beboeraktører motiveres af et oplevet behov for disse samfundstransitioner kombineret med et ønske om at bidrage aktivt i omstillingsprocesserne.

Engagementsplatform 3: Translokale fællesskaber baseret på kulturarvsindsatser. Disse projektfællesskaber er baseret på kulturarvsindsatser, der revitaliserer lokalområder ud fra deres historiske stedbundne kvaliteter som f.eks. havne- og fiskerimiljøer. Aktørerne motiveres af deres dybtføjte tilknytning til bestemte steder og deres oplevede indlejring i lokale kulturelle historikere og praksisser. Et eksempel er fra Sønderho på Fanø, hvor et projekt har til formål at udgrave byens tilsandede havn og genetablere et aktivt havneliv, der fungerer som maritimt kulturcentrum, og at rekonstruere et traditionelt Vadehavstræskib. Kerneaktørerne er en gruppe midlertidige beboere bestående af højtuddannede tidligere erhvervsspidser med langvarig udviklingsprojekterfaring og adgang til betydelige netværksressourcer. De har alle haft sommerhuse i Sønderho i mange år, nogle i flere generationer. Der er også fuldtidsboende involveret, men arbejdet drives af de engagerede deltidsaktører. De motiveres af viljen til at bidrage til stedets udvikling, men helt grundlæggende er de interesseret i stedets maritime kulturarv. Dertil er gruppens indre dynamik vigtig – fællesskabet skal være let og baseret på en relativt ens tilgang til at drive udviklingsprojekter. Den indre kernegruppe er dermed en forholdsvis eksklusiv og delvist lukket klub.

Engagementsplatform 4: Translokale stedsudviklere. De translokale stedsudviklere er karakteriseret ved stedsbrugergrupper, der i fællesskab søger at skabe en positiv lokaludvikling gennem investeringer i bygnings- og lokal miljørenoveringer. På det sydlige Gotland har en blandet gruppe aktører udarbejdet en lokal udviklingsstrategi, hvis formål er at vende lokalområdets negative udviklingstendenser. Fællesskabet opstod på initiativ af en gruppe fuldtidsboere, der anerkendte, at de manglede økonomiske, netværks- og vidensressourcer. De valgte derfor bevidst at rekruttere udvalgte feriehusere med specifikke ressourcer og sammensatte en eksklusiv arbejdsgruppe, hvis formål var at omdanne den nedlagte Vamlingbo Præstegård til et lokalt møde- og kulturcenter. Dette førte til etableringen af et andelsselskab baseret på salg af aktier til en bred gruppe fuldtids- og midlertidigt boende aktører. Vamlingbo Præstegård er nu restaureret og fungerer som kulturcenter med konference-, møde-, udstillings- og restaurationslokaler samt en stort anlagt besøgshave. Endnu et projekt er påbegyndt – nemlig opkøb af en nærliggende tidligere industri-havn, der skal omdannes til ny kulturhavn. Mens de fuldtidsboende primært motiveres af ønsket om at skabe liv i lokalområdet, er en væsentlig motivationsfaktor for de midlertidige beboere at blive inviteret ind i et lokalt fællesskab, som de ikke tidligere havde adgang til. Kernearbejdsgruppen består både af fuldtids- og midlertidige beboere, der har til fælles, at de er højtuddannede og har management-erfaring inden for fundraising og projektudvikling. Mens de engagerede fuldtidsboende typisk har et betydeligt

netværk på Gotland, herunder til de lokale udviklingsmyndigheder, har de engagerede midlertidige beboere et betydeligt netværk i Stockholms politiske, økonomiske og kulturelle elite.

Engagementsplatform 5: Translokale interessefællesskaber. De translokale interessefællesskaber bringer personer med en fælles fritids- eller kulturinteresse sammen. Interessefællesskaberne har både et lokalt nedslagspunkt, der kobler fællesskabet til stedet, og en kobling til et internationalt eller globalt interessefællesskab (Fisker, 2016). Fanøs mange festivaler, der primært er organiseret af midlertidige beboeraktører, f.eks. Fanøs dragefestival og Fanø Free Folkfestival, er eksempler på denne type engagementsanledning. Et tilsvarende eksempel er Bornholms Wonderfestivall. På Fårö, der ligger lige nord for Gotland, arrangeres årligt en Bergman-filmfestival, kaldet 'Bergman Veckan', der knytter an til Stockholms filmelite og et internationalt film-community med interesse for smalle alternative film generelt og Bergmans film specifikt. Nedslagspunktet på Fårö er knyttet til Bergmans liv på øen i årene før hans død og de selskaber, Bergmans efterkommere og filmsektoren i Stockholm har etableret på øen for at vedligeholde Bergmans filmarv. Bergmanfestivalen drives af en forening, der primært består af ikke-lokale aktører. De motiveres af deres kærlighed til Bergmans film og Bergmans brug af øens stemning som en central del af hans filmsprog. Her er der ikke megen interaktion med de fuldtidsboende, men festivalen har medført interesse blandt filmentusiaster i at købe sommerhus på øen.

Sammenfattende kan hver af disse engagementsplatforme forstås som anledninger til at engagere sig og mødes med andre omkring et fælles mål eller en fælles interesse. Det er kendetegnende, at engagementsfællesskaberne knytter sig til hver deres specifikke sted, der på den ene eller anden måde opleves af aktørerne som rummende nogle specifikke muligheder eller kvaliteter, der motiverer deres engagement.

Oplevede stedskvaliteter som anledninger til engagement

De engagerede deltidsbeboere motiveres blandt andet af deres tilknytning til et sted og af stedets oplevede kvaliteter eller potentielle kvaliteter. Aktørernes tilknytningsskala – forstået som, hvor lokal deres tilknytning opleves, og på hvilken skala deres engagement udspiller sig, sker på to forskellige niveauer. Dels engagerer aktørerne sig hyper-lokalt og meget specifikt, altså ud fra deres eget interessefelt knyttet til en meget specifik lokation (en landsby, et fiskerleje), samtidig med at de føler en generel tilknytning til hele øen (uanset om det er Fanø, Samsø eller Bornholm). Vi ser således på hver ø, at nogle byer er særligt attraktive og tiltrækker mange deltids-aktører, mens andre byer fremstår som mindre attraktive. Således fører deres tematisk- og stedsspecifikke aktiviteter til, hvad Back & Marjavaara (2017) har kaldt ulige engagementsgeografier.

Hver engagementsplatform er udtryk for et sæt af interesse-præferencer, der i samspil med en oplevet steds-kvalitet knytter an til aktørernes forestilling om 'det rurale' – en livsstilskvalitet, der kan udledes i en rural kontekst. Entreprenør-fællesskaberne i vores undersøgelse er primært baseret på kvalitetsfødevarer og en madkultur båret af nye nordiske principper, herunder økologi, lokalitet, håndværkertraditioner og nærhedsprincipper. De nye fødevarerfællesskaber og netværk bringer lokale fødevareproducenter i direkte kontakt med investorer, forarbejdningsleddet, det medierende led og det endelige konsumentled (Johansen, Hoff, & Jørgensen, 2015), og sektoren er blevet ikke så lidt prestigefyldt. Der er således indbygget rurale steds-kvaliteter i en revitaliseret 'ny' fødevaresektor, der for deltidsbeboerne aktiverer en række oplevede værdier eller kapitaler.

De midlertidige beboeraktører, der driver kulturarvsfællesskaberne samt de engagerede, translokale stedsudviklerne, er ligeledes knyttet til en specifik lokalitet og en specifik kulturarv. Det er f.eks. kærligheden til det maritime og den lokale havnelokalitet, der driver havneprojektmagerne, fremfor en følelse af, at man skal støtte f.eks. Fanøs eller Gotlands udvikling. Der er således en oplevet steds-kvalitet i at forny og genetablere ikoniske rurale miljøer knyttet til havne, fiskerlejer og pittoreske landsbyer. Fra 'second home'-litteraturen (se f.eks. Müller, 2011) ved vi, at disse ombygninger potentielt kan udgøre konfliktfyldte arenaer mellem fuldtids- og midlertidige beboere, hvor fuldtidsbeboerne foretrækker områdefornyelse i form af ny infrastruktur, jobs og uddannelse, mens de midlertidige beboere ønsker reetablering af et oprindeligt ruralt udtryk, så lokalområdet repræsenterer den rurale idyl, der tiltrækker dem.

Interessefællesskaberne med udgangspunkt i f.eks. Bergmans film eller Fanø Free Folk-festival er ligeledes eksempler på yderst lokale engagements-tilknytninger. De adskiller sig fra kulturarvsprojekterne, idet de ikke tager udgangspunkt i en traditionel lokalhistorie, men knytter an til personer eller fællesskaber med tilknytning til stedet og en høj kulturel kapital, der har tilstrækkelig energi eller prestige til at igangsætte en ny og omdefinert steds-kvalitet og derigennem tiltrække nye stedsbrugere.

Samsøs stærke stedsbrand som nul-energi-ø såvel som øens bæredygtighedsbrand gør, at de idealistfællesskaber, vi observerede her, skiller sig ud fra de hyper-lokale engagementsnedslag, der kendetegner de andre platforme. Her er engagementsskalaen på ø-niveau. Det opleves som værdifuldt at engagere sig i en transition mod et bæredygtigt samfund, og denne værdi-markør rækker langt ud over Samsø. Således repræsenterer Samsøs totalomlægning – af energi-, affald, fødevarer og andre ressourcer – et levende laboratorium eller lokalsamfundseksperiment i fuld skala, der både *laves* og *opleves* som en stærk symbolsk steds-kvalitetsmarkør af fuldtids- såvel som midlertidige beboere.

Sammenfattende kan vi sige, at engagementsplatformene eller -anledningerne knytter an til nogle repræsentationer og forestillinger om det rurale og dets kvaliteter: som kvalitetsfødevare-arnesteder, som living-labs for fremtidens bæredygtige samfund, som alternative eller frisættende mødesteder for kultureliten og som social-kapital-stærke lokalområder, hvor lokalt engagement giver adgang til værdifulde translokale fællesskaber.

Translokale aktørers engagement som væsentlig stedsproduktionsressource

De translokale engagementsfællesskaber aktiverer betydelige ressourcer af både økonomisk, social, kulturel og ikke mindst netværksmæssig karakter. Nogle projekter, som f.eks. Sønderho-havneprojekt og Bergman-filmfestivalen, ville ikke være blevet realiseret uden initiativ og ressourceanvendelse fra de midlertidige beboeres engagement. Andre projekter er økonomisk afhængige af de investeringer, de midlertidige beboere eller stedsaktører bidrager med, f.eks. Hallegård Multislagteri på Bornholm og Samsøs økologiske jordbrugsfond. Atter andre, f.eks. Vamlingbo Præstegård, ville ikke have den spændvidde, projekterne udviser hvis kernekræfterne ikke bestod af personer med betydelige netværk, fundraising-erfaring og professionelle management-kapaciteter – ressourcer, som ofte, men ikke udelukkende, bringes ind i fællesskaberne via de midlertidige beboeraktører.

Derudover påvirker de engagerede midlertidige beboere den lokale udvikling på mere indirekte og subtile måder, der har indflydelse på stedsproduktionsprocesser såvel som stedernes sociale dynamikker. I de tilfælde, hvor de igangsatte lokaludviklingsprojekter generelt opleves som afspejlede, understøttende og byggende på en eksisterende konsensus om stedets værdier, kan de accepteres som en værdifuld nytolkning (Aitken & Campelo, 2011). I visse tilfælde kan særligt kendte engagerede tilvalgsbeboere, f.eks. en tidligere finansminister i Vamlingbo eller en kendt musiker, der køber slagteriaktier på Bornholm, endog fungere som ambassadører, hvis engagement bidrager med en følelse af øget stedsværdi (Braun, Kavaratzis, & Zenker, 2013). Samtidig udgør selve projektfællesskaberne også vigtige lokaludviklingsselementer – når de sker i et velfungerende samarbejde mellem fuldtids- og midlertidige beboere, opstår og konsolideres vigtige samskabende arenaer for stedsudvikling (Giovanardi, Lucarelli, & Decosta, 2014; Kavaratzis & Kalandides, 2015).

Det er dog vigtigt at anerkende, at aktørerne ikke alene motiveres af deres stedstilknytning. De translokale aktørers – og det gælder både fuldtidsbeboere og de midlertidigt boendes – orienterings- og aktiveringsskala kendetegnes ved, at den transcenderer det enkelte sted (Smith, 1992). Blandt investorerne i Bornholms multislagteri blev nogle midlertidige beboeraktører motiveret af investorgruppens eksklusivitet – og af hvem de øvrige bidragsydere var – og således knyttede deres engagementslyst sig til deres sociale positioneringer i

forhold til entreprenør- og kulturfællesskaber, der var forankret andetsteds, nemlig i København. Det understreger, at de translokale engagementsgeografier er multiskalære (Brickell & Datta, 2011), og at de translokale aktører ikke blot udnytter deres translokale netværk til fordel for de rurale udviklingsprojekter, men også omvendt. De translokale aktører fungerer som forbindelsesled og netværksnoder mellem de multiple steder, de tilknytter sig, og deres multiskalære netværk (Gallent, 2014; Müller & Hall, 2003; Robertsson & Marjavaara, 2015; Rye, 2011). Landdistriktsstederne nyder dermed godt af de translokale aktørers engagement, samtidig med at de fungerer som en anledning til, at de translokale aktører kan aktivere og udvikle deres personlige netværk andre steder.

Desto flere af disse gensidige netværksforbindelsesprocesser, der etableres, og desto mere de knytter an til velpositionerede personer i magtfulde netværk, desto mere forbundet bliver det enkelte landdistriktssted med mere centrale og indflydelsesrige personer og steder. Det giver stederne en konkurrencefordel i forhold til at tiltrække nye fuldtids- og midlertidige beboere (Back & Marjavaara, 2017; Copus, 2001; Kühn & Weck, 2012). De translokale engagementsfællesskaber og de ressourcer, der aktiveres i dem, fungerer både som producenter og medproducenter af rurale steder, dels gennem deres konkrete økonomiske, netværks-, videns-, og tidsmæssige ressourcebidrag til lokale udviklingsprojekter, men også som medskabere af nye netværks- og fællesskabsplatforme, der fremmer deres stedspositioner i forhold til andre, mere geografisk centrale, steder.

Rurale gentrificeringsprocesser og potentiel social udpresning

De observerede engagementsfællesskaber har til fælles, at de skaber en anledning til, at personer, der ikke bor fast på en lokalitet, inviteres ind i fællesskaber på stedet og dermed åbnes op for en interaktion mellem forskellige stedsbruger- (og -medskaber-) grupper og en vis uds melting af disse dikotomier. Dette rummer, som vi har vist i vores analyse, store potentialer for stedets udvikling, men rummer samtidig potentielle konflikter og farer.

Aktørernes engagement – eller rettere effekten af deres engagement – rummer en risiko for både sociale og diskursive eksklusionsprocesser. De personer, der engagerer sig i de eksemplificerede translokale fællesskaber, uanset om de er fuldtids- eller midlertidige beboere, har mange kompetencer og ressourcer, og i fællesskab kan disse grupper udgøre en translokal stedsskaber-elite med en fælles handlings- og stedsidentitetsplatform med betydelig indflydelse. Ved at engagere sig i lokale entreprenør-virksomheder, i landbrugsfællesskaber, i kulturinstitutioner, eller i havne- og landsbyprojekter begår de stedsudvikling, hvor de sætter et stort aftryk og omdanner stederne og stedsfortællingerne i deres billede af, hvordan de skal se ud. Gennem deres initiativ og deres indsatser sker der en lokaludvikling, der

ikke nødvendigvis er baseret på samme inddragende planlægningsprocesser, som hvis de var gennemført af offentlige aktører og for offentlige midler. De ikke-involverede beboere har dermed ikke nødvendigvis indflydelse på forandringsprocesserne. Der er således potentielt en betydelig ulige magtkonstellation, såvel økonomisk som social, der spiller ind i disse stedsforandrende processer (Frisvoll, 2012).

Vores undersøgelse peger på, at elementerne til en sådan magtulighed er til stede. Det antydes bl.a. i udsagn fra Fårö om den stockholmske filmelites 'invasion' af øen og fra Sønderho på Fanø, hvor en fuldtidsboende gav udtryk for, at havne-afsandingsprojektet oprindeligt havde været hans idé (og dermed, at gruppen af midlertidige aktører fik for megen ære for indsatsen). Det var dog ikke muligt at undersøge udfoldelsen eller konsekvenserne af magtulighed empirisk i indeværende forskningsprojekt. Klassiske gentrificeringsprocesser, hvor værdien af husene stiger, efterhånden som stedets attraktivitet øges, ses allerede i Visby på Gotland, i Nordby på Samsø, på Fanø og i Svaneke på Bornholm. Parallelt hermed vil der dog ofte udspille sig mere diffuse former for social udpresning, hvor (grupper af) beboere oplever, at de værdier og kvaliteter, de forbinder med det sted, de bor, ændres af andre, mere indflydelsesrige stedsbruger- og stedsproducentgrupper. Det er klassiske gentrificeringsdilemmaer i en rural/'second home'-udgave, hvor der på én og samme tid opleves et (velkomment, men ikke nødvendigvis styret eller demokratisk) udviklingsskub og potentielt en utilsigtet social ulighedsproces, hvor de ikke-aktive beboere mister stedsdefinitionsterræn (Müller, 2011). Det kan også kaldes 'displacement pressure', hvor fuldtidsbeboere føler sig presset ud af stedet rent identitetsmæssigt, fordi nye (midlertidige) beboergrupper ændrer følelsen af stedet (Marcuse, 1985). Man bliver, kort sagt, en fremmed i sit eget lokalområde. Er der stadig plads til at mødes og drikke en håndbajer, når et fiskerskur i en lille havn bliver omdannet til en dyr sommervinbar?

Vi anskuer dette fænomen som udtryk for, at landdistrikterne er ved at indtage en ny position som den mobile elites nye legeplads. Prieur og Rosenlund (2010) har påpeget, at en global og international orientering knyttet til en række æstetikker udtrykt gennem den 'rette' musik- og madsmag, visse politiske holdninger samt mobile livsstille anerkendes som høj kulturel kapital i dagens Danmark. Vi argumenterer for, at de engagementsplatforme, vi har identificeret, udtrykker en række kulturelle præferencer og praksisser, der udviser en højt anerkendt kulturel kapitalværdi, som påvirker både by og land, og er forbundne. Ved at indstifte bestemte præferencer og praksisser som værende af høj kulturel kapital, devalueres samtidig andre sociale praksisser og livsformer. De, hvis værdier er i fare for at blive nedvurderet, er også de, der ikke er en del af de translokale fællesskaber. Det er de 'stedsfaste' (Qvortrup Jensen, 2017); de, der er genstand for andres mobilitetskapacitet (Massey, 2012), der mister indflydelse.

Konklusion: Landdistrikternes translokale positioneringskamp

Artiklens udgangspunkt var en empirisk observation af nogle midlertidige beboeres betydelige engagement i en række lokale udviklingsprojekter på steder, hvor de ikke bor fast. Dens teoretiske udgangspunkt er tidens øgede mobilitet og de multilokale stedstilknytninger, som mobile sociale aktørers liv formentlig fordrer. Vores forskningsspørgsmål har således fokuseret på at øge vores forståelse af, hvad der motiverer og engagerer de mobile, ikke fuld-tidsboende aktører til at engagere sig i stedsudviklingsprojekter – herunder hvilke steds-relaterede kvaliteter der fremmer deres engagement. Undersøgelsen har omfattet fire kendte turistdestinationer, der ikke alene tiltrækker mange, men også relativt ressourcestærke turister. På alle fire rurale destinationer var der flere eksempler på begivenheder, projekter og indsatser, der var foranlediget, drevet eller gennemført efter et betydeligt bidrag fra ikke-fastboendes ressourcer.

Artiklen argumenterer for, at vi kan forstå disse translokalt-drevne aktiviteter som en form for engagementsplatforme, der hver udgør en anledning til, at (nogle) midlertidige beboere vælger at engagere sig i og på et sted, hvor de kun opholder sig sporadisk. Engagementsplatformenes centrale elementer udgøres af interesse- eller sags-fællesskaber, der motiveres af både selve interessefeltet og fællesskabets delvist eksklusive attraktivitet. Der er også et tids- og et steds-element i engagementsplatformene, idet de udgør en konkret anledning til at mødes og indgå i et fællesskab; primært når de midlertidige beboere kan være til stede. Samtidig er der en steds-relateret anledning til engagement. Hvor nogle stedskvaliteter kan forbindes med gængse rurale stedsforståelser, som f.eks. fødevarefællesskaber og økologiske- og bæredygtigheds-omlægningsprojekter, ser vi andre engagerende stedskvaliteter forbundet med mere 'urbant-klingende' kvaliteter, nemlig kulturarvs-, kultur- og kreativitetssfærer. Der er således tale om en blanding af stedskvaliteter, der bør stille spørgsmålstegn ved gængse forståelser af, hvad der udgør 'rurale' og 'urbane' stedskvaliteter. Vi mener, det er mere frugtbart at konstatere, at engagementsplatformene fungerer som værdimarkører i sig selv, der indeholder nogle fællesskabs- og stedskvaliteter, der opfattes som socialt og kulturelt værdifulde for nogle ressourcestærke sociale aktører. Vores bud på, hvilke stedskvaliteter de midlertidige beboere søger i landdistrikterne, er engagement og fællesskab, og at netop disse kvaliteter opleves som værdifulde, skyldes, at de er markører af en høj kulturel kapital i den kognitive-kulturelle økonomi.

I vores diskussion peger vi på en række sociale udfordringer, som de translokale fællesskaber potentielt rummer. Når både de ressourcestærke fuld-tidsboende og de midlertidigt boende sociale aktører begår relativt uplanlagte stedsudviklingsaktiviteter motiveret af deres egne oplevede (potentielle) stedskvaliteter, kan andre, mindre aktive stedsbrugere blive genstande i den

lokale udvikling og på sigt opleve en form for 'displacement' eller stedsfremmedgørelse, vi kan betegne rural gentrificering.

I forlængelse heraf argumenterer vi for, at de voksende translokale forbindelser mellem landdistrikterne og byerne skal ses som udtryk for, at landdistrikterne er en integreret del af de kognitive-kulturelle værdiskabelsesprocesser, og vi må overveje, om de kompakte netværk, vi observerer i byerne, har multi- og translokale udløb, som vi skal være opmærksomme på. De translokale aktører og deres netværk, som er i fokus i denne artikel, og de særlige stedskvaliteter i landdistrikterne, der aktiverer og forankrer dem, udgør værdi- og kapitalfulde forbindelsesled mellem by og land.

De translokale fællesskaber udfordrer ikke alene dikotomien mellem land og by og mellem fastboende og besøgende, men udviser også forskellene mellem de ressourcetyper, der aktiveres i arbejds- og fritidssfæren, når kompetente, kreative og erfarne sociale aktører engagerer deres management kompetencer samt deres fundraising-, innovations- og sociale netværk. Vi antyder en forståelse, hvor udvalgte attraktive steder fungerer som en slags rurale kreativitetsfremmende rum. I den forbindelse foreslår vi, at den type rural gentrificering vi har sat fokus på, kan betegnes som en form for 'kreatificering' af landdistrikterne, en proces, der også resonerer med Boltanski og Esquerres (2017) begreb om berigelses-økonomien, hvor kapitalismens profitmaksimering ikke kun fortættes rumligt, men også gennem en øget social værdisætning af bestemte steds-former. Med andre ord argumenterer vi for, at udvalgte destinationers stedsværdi stiger gennem de ressourcestærkes ('de riges') efterspørgsel efter stedernes kvaliteter som kreative frirum – og denne stedsvalorisering skubber andre, mindre ressourcestærke aktører ud.

Anerkendelsen af, at mange af de aktiviteter, der udvikler ruralt beliggende steder, sker i translokale fællesskaber, stiller yderligere spørgsmålstegn ved vores forståelse af steder: Hvor starter de, og hvor stopper de, og hvilke potentialer har selv perifært beliggende lokaliteter, hvis de stedsaktører, der er med til at skabe dem, ikke er begrænset til folk med folkeregisteradresse i landdistriktet, men defineres af deres engagement og, af de stedsbaserede fællesskaber, de indgår i? De translokale fællesskaber konkurrerer i højere grad på prestigefyldt engagement. Vinderne er de steder, der bedst er i stand til at tiltrække og engagere ressourcestærke mennesker, en slags translokal kreativ klasse eller kultur-kognitiv elite. Som Richard Florida skelsættende har argumentet for, tiltrækkes personer, der har kreative kompetencer til, steder med særlige stedskvaliteter. Det gælder både natur-, kultur- og arkitektoniske stedskvaliteter såvel som tilstedeværelsen af andre ligesindede, kreative personer (Florida, 2004). Florida argumenterer for, at det er ansamlingen af større grupper af kreative personer, der netop giver stederne økonomiske udviklingsfordele (Florida, 2014). Floridas tese og empiri er som bekendt baseret på byudviklingsprocesser og -hierarkier i

en Nordamerikansk kontekst. Vi argumenterer for, at tilsvarende processer påvirker visse attraktive nordiske landdistrikters økonomiske udviklingsvilkår, når 'den kreative klasse' udfolder deres stedstilknytning og stedsengagement multilokalt.

Vi mener at have vist, at de translokale fællesskaber, vi har sat fokus på i denne undersøgelse, udgør centrale relationsnoder eller netværksnoder, som Copus (2001) kalder dem, der ikke alene forbinder kreative aktører i et multilokalt netværk, med samtidig fungerer som særligt attraktive lokationer eller fora, hvor kreative mennesker finder ligesindede. Og i forlængelse heraf antyder vi, at engagementsplatformene på de ø-destinationer, vi har studeret, har et betydeligt økonomisk udviklingspotentiale, der kan skabe lokale udviklingsfordele. Anskuet fra en multi-lokal eller regional skala anes således et landskab, hvor forskellige ruralt beliggende lokaliteter konkurrerer mod hinanden baseret på deres evne til at tiltrække og engagere de rette translokale ressourcer ved at invitere dem ind i lokalt-forankrede fællesskaber. At landdistrikterne er ved at indtage nye positioner, skaber et steds-konkurrencelandskab, der vil have vindere og tabere i en ulig stedsdifferentieringsproces, der spiller sammen med andre dimensioner så som økonomiske, sociale, politiske og diskursmæssige ulighedsprocesser (Kühn, 2015).

Perspektivering: Differentierede landdistriktsopfattelser og behovet for reguleret stedsudvikling i en multilokal tid

Ovennævnte pointer understreger behovet for at videreudvikle et differentieret billede af landdistrikterne og deres varierende udviklingspotentialer. Der er ikke alene behov for en større forskningsbaseret forståelse af landdistrikters translokale karakter, der er samtidig behov for at undersøge deres differentierede muligheder i et landskab defineret af ulige translokale opkoblinger. En umiddelbar tese kunne være, at det særligt er de landdistriktssteder, der udgør betydelige turistdestinationer – eller har potentialer herfor – som har muligheder i berigelsesøkonomiens ruralisering (Boltanski & Esquerre, 2017). Ligeledes udgør rurale øer en særlig type landdistrikter, og der er behov for yderligere forskning af mere komparativ karakter for at skabe klarhed over, hvad dét betyder – særligt hvilke stedskvaliteter forskellige øer rummer, som påvirker deres forskellige evner til at understøtte translokale engagementsanledninger. Vi har allerede antydnet øers afgrænsethed som en særlig kvalitet, der lettere knytter f.eks. lokale fødevarer og kulturarv såvel som lokalsamfundslaboratorier til en stærk stedsidentitet. Men muligvis rummer øers typisk sværere tilgængelighed i sig selv også en vis eksklusivitet, idet adgang til stederne, pr. definition fordrer en høj mobilitetskapacitet – en ressource, der ikke er ligeligt fordelt blandt sociale aktører.

Endnu en implikation af translokale forbindelser og netværk er, at der er behov for en reguleringspolitik, eller en 'governance of flows'-tilgang (Sikor

et al., 2013), hvilket blandt andet indebærer, at engagerede midlertidige beboeres sociale, kulturelle og økonomiske medproduktion af stedet inddrages i lokale planlægningsprocesser. Når steder forstås i relation til hinanden, og vi anerkender, at disse relationer er dybt forankret i multiskalære og flerdimensionelle ulighedspolitiske processer, må vi samtidig anerkende et udtalt behov for at regulere disse stedsrelationer (Slätmo, Vestergård, Lidmo, & Turunen, 2019). Det er vigtigt, fordi stedsreguleringspolitikker i høj grad er med til at sætte rammer og ressourcegrundlag for udviklingen på landet. Betimelig kritisk forskning, der kan bidrage til governance-aktørers problemfeltforståelse kalder på os – inden udviklingsprocesser og stedspolitikker, som kun vanskeligt lader sig rulle tilbage, vedtages.

Litteraturliste

- Adamiak, C., Pitkänen, K., & Lehtonen, O. (2017). Seasonal residence and counterurbanization: the role of second homes in population redistribution in Finland. *GeoJournal*, 82, 1035-1050. <https://doi.org/10.1007/s10708-016-9727-x>
- Adey, P. (2006). If mobility is everything then it is nothing: Towards a relational politics of (im)mobilities. *Mobilities*, 1(1), 75-94. <https://doi.org/10.1080/17450100500489080>
- Aitken, R., & Campelo, A. (2011). The four Rs of place branding. *Journal of Marketing Management*, 27(9-10), 913-933. <https://doi.org/10.1080/0267257X.2011.560718>
- Back, A., & Marjavaara, R. (2017). Mapping an invisible population: the uneven geography of second-home tourism. *Tourism Geographies*, 19(4), 595-611. <https://doi.org/10.1080/14616688.2017.1331260>
- Boltanski, L., & Chiapello, E. (2007). *The New Spirit of Capitalism* (Paperback). London ; New York: Verso.
- Boltanski, L., & Esquerre, A. (2017). Enrichment, profit, critique. A Rejoinder to Nancy Fraser. *New Left Review* 106, 67-76.
- Braun, E., Kavaratzis, M., & Zenker, S. (2013). My city – My brand: The different roles of residents in place branding. *Journal of Place Management and Development*, 6(1), 18-28. <https://doi.org/10.1108/17538331311306087>
- Brickell, K., & Datta, A. (2011). *Translocal Geographies. Spaces, places, connections*. Ashgate.
- Broegaard, R., Topsø Larsen, K., & Havtorn Larsen, L. (2019). Translocal communities and their implications for place branding. In C. Cassinger, A. Lucarelli, & S. Gyimóthy (Eds), *The Nordic Wave of Place Branding*. Cheltenham: Edward Elgar. <https://doi.org/10.4337/9781788974325.00019>
- Copus, A.K. (2001). From Core-periphery to Polycentric Development: Concepts of Spatial and Aspatial Peripherality. *European Planning Studies*, 9(4), 539-552. <https://doi.org/10.1080/09654310120049899>
- Farrugia, D. (2016). The mobility imperative for rural youth: the structural, symbolic and non-representational dimensions rural youth mobilities. *Journal of Youth Studies*, 19(6), 836-851. <https://doi.org/10.1080/13676261.2015.1112886>
- Fisker, J.K. (2016). *Interessebaserede fællesskaber som grundlag for fritidsklynger*. Esbjerg: Center for Landdistriktsforskning, Syddansk Universitet.

- Florida, R. (2002). *The rise of the creative class*. New York, NY: Basic Books.
- Florida, R. (2014). The Creative Class and Economic Development. *Economic Development Quarterly* 28 (3), 196-205. <https://doi.org/10.1177/0891242414541693>
- Frisvoll, S. (2012). Power in the production of spaces transformed by rural tourism. *Journal of Rural Studies*, 28(4), 447-457. <https://doi.org/10.1016/j.jrurstud.2012.06.001>
- Gallent, N. (2014). The Social Value of Second Homes in Rural Communities. *Housing, Theory and Society*, 31(2), 174-191. <https://doi.org/10.1080/14036096.2013.830986>
- Gielis, R. (2009). A global sense of migrant places: Towards a place perspective in the study of migrant transnationalism. *Global Networks*, 9(2), 271-287. <https://doi.org/10.1111/j.1471-0374.2009.00254.x>
- Giovanardi, M., Lucarelli, A., & Decosta, P.L.E. (2014). Co-performing tourism places: The »Pink Night« festival. *Annals of Tourism Research*, 44(1), 102-115. <https://doi.org/10.1016/j.annals.2013.09.004>
- Greiner, C., & Sakdapolrak, P. (2013). Translocality: Concepts, Applications and Emerging Research Perspectives. *Geography Compass*, 7(5), 373-384. <https://doi.org/10.1111/gec3.12048>
- Grunfelder, J., Rispling, L., & Norlén, G. (2018). *State of the Nordic Region 2018*. Copenhagen: Nordregio.
- Halfacree, K. (2012). Heterolocal Identities? Counter-Urbanisation, Second Homes, and Rural Consumption in the Era of Mobilities. *Population, Space and Place*, 18(2), 209-224. <https://doi.org/10.1002/psp.665>
- Hall, M.C., & Adi, B.A. (2019). Resilience and voluntary temporary populations: Reframing our understanding of people in place in resilience thinking. *Unpublished paper. Presented at NGM Meeting, June 2019*. Trondheim, Norway.
- Harvey, D. (2005). The sociological and geographical imaginations. *International Journal of Politics, Culture and Society*, 18(3-4), 211-255. <https://doi.org/10.1007/s10767-006-9009-6>
- Huijbens, E.H. (2012). Sustaining a Village's Social Fabric? *Sociologia Ruralis*, 52(3), 332-352. <https://doi.org/10.1111/j.1467-9523.2012.00565.x>
- Jensen, S.Q. (2017). De stedfastes revolution? Refleksioner over nogle aktuelle sociale og politiske tendenser, og relaterede problemer i sociologien. *Dansk Sociologi*. 28 (2), 85-92. <https://doi.org/10.22439/dansoc.v28i2.5615>
- Johansen, P.H., Hoff, H., & Jørgensen, A.G. (2015). *Land og By og Mad. En undersøgelse af potentialer for landdistriktsudvikling ved nye madbårne land-by relationer*. Esbjerg: Center for Landdistriktsforskning, Syddansk Universitet.
- Kavaratzis, M., & Kalandides, A. (2015). Rethinking the place brand: the interactive formation of place brands and the role of participatory place branding. *Environment and Planning A*, 47(6), 1368-1382. <https://doi.org/10.1177/0308518X15594918>
- Kühn, M. (2015). Peripheralization: Theoretical Concepts Explaining Socio-Spatial Inequalities. *European Planning Studies*, 23(2), 367-378. <https://doi.org/10.1080/09654313.2013.862518>
- Kühn, M., & Weck, S. (2012). Peripherisierung – Prozesse, Probleme und Strategien in Mittelstädten. *DisP – The Planning Review*, 48(2), 14-26. <https://doi.org/10.1080/02513625.2012.721600>

- Marcuse, P. (1985). Gentrification, Abandonment, and Displacement: Connections, Causes, and Policy responses in New York City. *Washington University Journal of Urban and Contemporary Law*, 28(January), 195-240.
- Massey, D. (2005). The event of place. In D. Massey (Ed.), *For space* (2005th ed., pp. 138-142). London: Sage.
- Massey, D. (2012). Power-geometry and a progressive sense of place. In J. Bird, B. Curtis, T. Putnam, & L. Tickner (Eds), *Mapping the Futures Local Cultures, Global Change* (2012th ed., p. 11). London: Routledge.
- Milbourne, P. (2007). Re-populating rural studies: Migrations, movements and mobilities. *Journal of Rural Studies*, 23(3), 381-386. <https://doi.org/10.1016/j.jrurstud.2007.04.002>
- Milbourne, P., & Kitchen, L. (2014). Rural mobilities: Connecting movement and fixity in rural places. *Journal of Rural Studies*, 34, 326-336. <https://doi.org/10.1016/j.jrurstud.2014.01.004>
- Müller, D.K. (2011). Second homes in rural areas: Reflections on a troubled history. *Norsk Geografisk Tidsskrift – Norwegian Journal of Geography*, 65(3), 137-143. <https://doi.org/10.1080/00291951.2011.597872>
- Müller, D.K., & Hall, C.M. (2003). Second Homes and Regional Population Distribution : On Administrative Practices and Failures in Sweden. *Espace, Populations, Sociétés*, 2, 251-261. <https://doi.org/10.3406/espos.2003.2079>
- Prieur, A., & Rosenlund, L. (2010): Kulturelle skel i Danmark. *Dansk Sociologi*, 21(2), 47-77. <https://doi.org/10.22439/dansoc.v21i2.3281>
- Putnam, R.D. (1995). Bowling Alone: America's Declining Social Capital. *Journal of Democracy*, 65-78. <https://doi.org/10.1353/jod.1995.0002>
- Robertsson, L., & Marjavaara, R. (2015). The Seasonal Buzz: Knowledge Transfer in a Temporary Setting. *Tourism Planning and Development*, 12(3), 251-265. <https://doi.org/10.1080/21568316.2014.947437>
- Rockenbauch, T., & Sakdapolrak, P. (2017). Social networks and the resilience of rural communities in the Global South : *Ecology and Society*, 22(1), art10. <https://doi.org/10.5751/ES-09009-220110>
- Rye, J.F. (2011). Conflicts and contestations. Rural populations' perspectives on the second homes phenomenon. *Journal of Rural Studies*, 27(3), 263-274. <https://doi.org/10.1016/j.jrurstud.2011.03.005>
- Rye, J.F., & Berg, N.G. (2011). The second home phenomenon and Norwegian rurality. *Norsk Geografisk Tidsskrift*, 65(3), 126-136. <https://doi.org/10.1080/00291951.2011.597873>
- Schucksmith, M., & Brown, D.L. (2016). Framing Rural Studies in the Global North. In M. Schucksmith & D.L. Brown (Eds), *Routledge International Handbook of Rural Studies* (2016th ed., pp. 1-26). Oxon: Routledge.
- Scott, A.J. (2014). Beyond the Creative City : Cognitive – Cultural Capitalism and the New Urbanism. *Regional Studies*, 48(4), 565-578. <https://doi.org/10.1080/00343404.2014.891010>
- Sikor, T., Auld, G., Bebbington, A.J., Benjaminsen, T.A., Gentry, B.S., Hunsberger, C., ... Upton, C. (2013). Global land governance: From territory to flow? *Current Opinion in Environmental Sustainability*, 5(5), 522-527. <https://doi.org/10.1016/j.cosust.2013.06.006>

- Slätmo, E., Vestergård, L.O., Lidmo, J., & Turunen, E. (2019). *Urban – rural flows from seasonal tourism and second homes. Planning challenges and strategies in the Nordics* (Nordregio report 2019:13). Stockholm, Sweden. <https://doi.org/10.6027/R2019:13.1403-2503>
- Smith, N. (1992). Contours of a spatialized politics: Homeless vehicles and the production of geographical scale. *Social Text*, 33, 55-81. <https://doi.org/10.2307/466434>
- Svendsen, G.L.H., & Svendsen, G.T. (2016). Homo Voluntarius and the Rural Idyll: Voluntary Work, Trust and Solidarity in Rural and Urban areas. *Journal of Rural and Community Development*, 11(1), 56-72.
- Tanvig, H. (2012). *Projekter og lokal udvikling i yderområder? En analyse af ti projekter med succes*. København: Ministeriet for By, Bolig og Landdistrikter.
- Topsø Larsen, K., Broegaard, R.B., & Havtorn Larsen, L. (2018). *Nye stemmer i landdistrikterne. Lokal udvikling gennem translokale fællesskaber*. Nexoe, Denmark: Center for Regional og Turismeforskning.

Trans-local involvement in rural areas: the playground of new mobile elites?

This article is concerned with the effects of trans-local development processes on place-making in rural areas. Trans-localism is characterized by increased mobility, multiple place identities and a (partial) dissolution of permanent and temporary resident dichotomies. It focuses on a group of part-time residents who become involved as project managers and shareholders in cultural heritage and sustainability projects as well as in local business investments in rural communities. It explores how these resourceful new actors influence the sociology of rural localities including the qualities of the particular place that attract and motivate them as well as the effects of their engagement in the social dynamics of these localities. Theoretically, the work understands place-making processes as multi-scalar, multidimensional and deeply conditioned by the differentiated capacities of different social actors in terms of mobility and place engagement. Empirically, the article is based on qualitative research conducted on four Nordic islands in 2018. The results indicate that part-time residents forge trans-local engagement communities with local elites and are motivated by perceived place qualities linked to the notion of 'the rural', as well as by collaboration with other part-time residents. An under-studied risk is that these trans-local place-making processes may lead to economic gentrification processes and promote social displacement.

Keywords: place-making, trans-localism, rural development, rural gentrification, communities of engagement